

Kod przedmiotu

Kierunek

Instrumentalistyka

Specjalność

Fortepian

Typ przedmiotu

Moduł przedmiotów specjalistycznych

Wymagania wstępne

Umiejętności w zakresie wykonawstwa kameralnego na poziomie studiów licencjackich

Wymagania końcowe

Egzamin, zaliczenie ze stopniem, zaliczenie

Cele kształcenia

W zakresie kameralistyki:

Dalszy rozwój umiejętności studentów w zakresie muzykowania zespołowego, jako kontynuacja oraz doskonalenie efektów kształcenia nabytych w czasie studiów licencjackich.

Nauka kreatywnego wykonawstwa dzieł kameralnych oraz współpracy z innymi instrumentalistami poprzez:

1. Wyposażenie studentów w kompleksowe umiejętności zespołowego odtwarzania i kreowania dzieła muzycznego.
2. Świadome posługiwanie się warształem wykonawczym we współpracy z partnerami.
3. Skryształowanie cech współodpowiedzialności za jakość wykonania.
4. Wyrobienie niezbędnych nawyków wykonawstwa kameralnego, w tym – przede wszystkim:
  - a) aktywnego słuchania partnerów, siebie oraz całości
  - b) szybkiej orientacji muzycznej
  - c) dbałości o wysoką jakość wykonawczą (precyzja rytmiczna, dbałość o intonację, kształtowanie frazy, precyzja artykulacyjna, różnorodność barwowa, plan dynamiczny)
5. Rozwój wyobraźni muzycznej oraz potrzeby wypowiedzi artystycznej poprzez muzykowanie zespołowe
6. Uzupełnienie praktycznej znajomości literatury kameralnej, zróżnicowanej pod względem epoki i stylu. Umiejętność stosowania środków wyrazowych adekwatnych pod względem stylistycznym.
7. Nabycie umiejętności prowadzenia dialogu muzycznego.

W zakresie nauki akompaniamentu:

1. Rozwijanie zdolności nawiązania współpracy artystycznej z innym instrumentalistą lub śpiewakiem.
2. Wyrabianie nawyku słuchania i reagowania na niuanse interpretacyjne współwykonawcy podczas występu.
3. Sprawne odczytywanie tekstu muzycznego i realizowanie wszystkich szczegółów dotyczących jego wykonania.
4. Elastyczność repertuarowa osiągnięta dzięki poznawaniu dzieł kameralnych wszystkich epok.

5. Swoboda w wykonawstwie różnych form muzyki kameralnej.
6. Wykształcenie umiejętności realizowania wyciągu fortepianowego.
7. Poszerzanie umiejętności nabytych podczas studiów pierwszego stopnia, dotyczących realizowania założeń wykonawczych w repertuarze kameralnym.
8. Samodzielność w kreowaniu właściwej interpretacji utworu kameralnego.
9. Wykształcenie umiejętności przekazywania własnych koncepcji artystycznych współwykonawcy i wypracowania wspólnej interpretacji artystycznej.

Literatura fortepianowa kameralna:

1. Znajomość formy, stylu, strony estetycznej i technicznej dzieł należących do kanonu fortepianowej literatury kameralnej.
2. Poznanie wartościowych, lecz mniej znanych fortepianowych utworów kameralnych wraz z ich tłem historycznym

Treści programowe nauczania

Kameralistyka specjalistyczna

Przygotowanie programu kameralnego z wykorzystaniem wiedzy, umiejętności, wyobraźni i indywidualnych cech artystycznej wrażliwości. Student realizuje w czasie 3 semestrów zajęć obowiązkowo:

- 3 duże formy kameralne: sonatę na instrument smyczkowy lub dęty i fortepian, trio, kwartet, kwintet fortepianowy lub -wyjątkowo- utwory napisane na zespoły o innych składach.

Repertuar wykonywany podczas egzaminu:

Studenci wybierający moduł kameralny na zakończenie ostatniego semestru zobowiązani są wykonać dużą, instrumentalną formę kameralną w całości

Nauka akompaniamentu

Przygotowanie programu z wykorzystaniem utworów literatury kameralnej w oparciu o swą umiejętność współkreowania dzieła, nie zatracania cech swej artystycznej indywidualności, muzycznej intuicji i wyobraźni.

Obligatoryjne pozycje do zaliczenia w ciągu roku:

- cykl pieśni
- znaczące pod względem trudności formy kameralne muzyki instrumentalnej przeznaczonej na instrumenty smyczkowe i dęte z towarzyszeniem fortepianu.

Minimum programu do realizacji w każdym semestrze:

- 10 utworów wokalnych (z wyjątkiem semestru, w którym przygotowujący jest cykl)
- 2 utwory instrumentalne (z instrumentem smyczkowym i dętym z towarzyszeniem fortepianu)

Repertuar wykonywany podczas egzaminów:

Semestr I:

- 3 utwory wokalne (pieśni, arie) lub cykl pieśni
- 1 utwór instrumentalny na instrument smyczkowy lub dęty z towarzyszeniem fortepianu

Semestr II:

- 3 utwory wokalne (pieśni, arie) lub cykl pieśni
- 2 utwory instrumentalne na instrument smyczkowy lub dęty z towarzyszeniem fortepianu

Literatura fortepianowa kameralna

Semestr I: Omówienie dzieł i zagadnień związanych z literaturą na cztery ręce i na dwa fortepiany, obejmujące okres od połowy XVIII do początku XXI wieku.

Semestr II: Omówienie i analiza wybranych dzieł oraz zagadnień związanych z literaturą na fortepian z towarzyszeniem innych instrumentów, obejmujące okres od początku XVIII do końca XX wieku.

Seminarium specjalistyczne

Poznanie różnych metod dydaktycznych podczas zajęć w klasach mistrzowskich, kursach, udział w seminariach i recitalach w ramach sesji artystyczno-naukowych.

Efekty kształcenia (uczenia się) po ukończeniu modułu

- w zakresie wiedzy

- Posiada gruntowną znajomość ogólnego repertuaru i związanych z nim tradycji wykonawczych (K2_W01).
- Posiada szeroką wiedzę dotyczącą literatury kameralnej i orkiestrowej (K2_W03).
- Posiada szczegółową wiedzę dotyczącą repertuaru i piśmiennictwa związanego z wybraną specjalnością (K2_W02).
- Posiada głębokie zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi elementami studiów oraz zdolność do integrowania nabytej wiedzy (K2_W07).

- w zakresie umiejętności

- Podczas realizacji własnych koncepcji artystycznych wykazuje się umiejętnością świadomego zastosowania wiedzy dotyczącej elementów dzieła muzycznego i obowiązujących wzorców formalnych (K2_U03).
- Na bazie doświadczeń związanych ze studiami pierwszego stopnia posiada umiejętność budowania i pogłębiania obszernego repertuaru w zakresie swojej specjalności, z możliwością specjalizowania się w wybranym obszarze, ze szczególnym uwzględnieniem kameralistyki (K2_U04).
- Potrafi działać w różnych formacjach zespołowych i posiada umiejętność współdziałania z innymi artystami w różnego typu zespołach oraz w ramach innych wspólnych prac i projektów, także o charakterze multidyscyplinarnym (K2_U06).
- Posiada umiejętność kreowania i realizowania projektów artystycznych (często w powiązaniu z innymi dyscyplinami) oraz posiada zdolność do podjęcia wiodącej roli w zespołach różnego typu (K2_U07).
- Kontynuując i rozwijając umiejętności nabyte na studiach I stopnia poprzez indywidualne studia potrafi utrzymać i poszerzać swoje zdolności do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji artystycznych. (K2_U8).
- Posiada umiejętność dogłębnego rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych, metrycznych, aspektów dotyczących aplikatury, smyczkowania, pedalizacji, frazowania, struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów zarówno w kontekście wykonywania swojej partii jak i w odniesieniu do całego zespołu (K2_U10).
- Posiada umiejętność tworzenia rozbudowanych prezentacji w formie słownej i pisemnej (także o charakterze multimedialnym) na tematy dotyczące zarówno własnej specjalizacji, jak i szerokiej problematyki z obszaru sztuki, wykazując zdolność formułowania własnych sądów i wyciągania trafnych wniosków (K2_U12).
- Posiada umiejętność improwizowania na bazie wykonywanego utworu, wyrażane szczególnie w elementach improwizowanych podczas realizacji basso continuo oraz tworzenia adaptacji akompaniamentów z faktury fortepianowej (klawesynowej) do organowej (K2_U15).
- Posiada umiejętność transponowania przebiegów melodyczno- harmonicznego oraz akompaniamentów. Jeśli improwizacja związana jest ze specjalnością, absolwenci powinni osiągać wysoki poziom biegłości w sztuce improwizacji (K2_U16).

- w zakresie kompetencji społecznych

- W sposób świadomy i odpowiedzialny przewodniczy różnorodnym działaniom zespołowym (K2_K03).

- Jest kompetentnym i samodzielnym artystą, zdolnym do świadomego integrowania zdobytej wiedzy w obrębie specjalności oraz w ramach innych szeroko pojętych działań kulturotwórczych (K2_K01).

Metody nauczania

W zakresie kameralistyki wykład, zajęcia grupowe.

W zakresie nauki akompaniamentu wykład, zajęcia indywidualne.

W zakresie literatury kameralnej wykład, zajęcia grupowe

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się

PRZEDMIOT	Forma zajęć	ROK	I		II	
		SEMESTR	1	2	3	4
Kameralistyka specjalistyczna	W	Punkty ECTS			4	
		Ilość godzin w semestrze			30	
		Rodzaj zaliczenia			egz	
Nauka akompaniamentu	W	Punkty ECTS	2	2		
		Ilość godzin w semestrze	15	15		
		Rodzaj zaliczenia	egz	egz		
Literatura fortepianowa kameralna	W	Punkty ECTS	1	1		
		Ilość godzin w semestrze	15	15		
		Rodzaj zaliczenia	zs	zs		
Seminarium specjalistyczne	W	Punkty ECTS	1			
		Ilość godzin w semestrze	15			
		Rodzaj zaliczenia	zal			
LEGENDA W – wykład; Ćw - ćwiczenie		LEGENDA zal – zaliczony; zs – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ed – egzamin dyplomowy				

Kryteria oceny

Kameralistyka specjalistyczna

Egzamin: w I i II semestrze wykonanie programu w zespole dowolnej konfiguracji, który mieści się w przedziale czasowym 20-35 minut, i zawiera całą cykliczną formę kameralną. W przypadku realizacji utworu, którego czas trwania przekracza 35 minut, program prezentacji winien zawierać wybrane części wykonywanej formy kameralnej. Na egzaminie po III semestrze, ocenie podlega wykonanie dzieła kameralnego w całości.

Oceniane jest: Prawidłowo przeczytany i zrealizowany tekst muzyczny, rozumienie charakteru epoki, w której dzieło powstało oraz indywidualnego stylu kompozytora, logika i konsekwencja gry, czytelność artykulacji, dynamiki i agogiki dzieła oraz artyzm wykonania.

Nauka akompaniamentu

Egzamin obejmujący prezentację partii fortepianu w utworach wokalnych i instrumentalnych: wykonanie 3 utworów wokalnych (jeśli nie jest wykonywany cykl pieśni), w semestrze I i II

oraz jednego z dwu przygotowanych utworów instrumentalnych (jednego z instrumentem smyczkowym i jednego z instrumentem dętym) w I semestrze. W II semestrze wykonanie 3 z sześciu przygotowanych utworów wokalnych (jeśli nie jest wykonywany cykl pieśni), oraz 2 utworów instrumentalnych (jednego z instrumentem smyczkowym i jednego z instrumentem dętym).

Podczas egzaminów ocenie podlegają następujące elementy: koordynacja działań artystycznych ze współwykonawcą, umiejętność słyszenia i reagowania na niuanse interpretacyjne partnera, poprawność tekstowa i realizacja wszystkich elementów kameralnego dzieła muzycznego, sposób kształtowania formy i stylu utworu wspólnie z partnerem.

Literatura fortepianowa kameralna

- a) zaliczenie prezentacji projektu grupowego,
- b) zaliczenie testu słuchowego sprawdzającego znajomość kanonu omawianych dziedzin literatury fortepianowej kameralnej,
- c) ocena znajomości szczegółowych zagadnień historycznych i estetycznych związanych z omówionymi dziedzinami kameralistyki fortepianowej na podstawie odpowiedzi ustnej.

Seminarium specjalistyczne

Zaliczenie na podstawie uczestnictwa w seminariach, koncertach, lekcjach otwartych, kursach mistrzowskich, warsztatach; zaliczenie następuje w oparciu o wpisy w karcie zaliczeń.

Literatura (piśmiennictwo)

Zalecane pozycje literatury związane z realizowanym materiałem, poszerzające wiedzę z zakresu kształcenia w ramach modułu kameralnego studiów drugiego stopnia w specjalności – fortepian.

W zakresie literatury kameralnej:

Gwizdalanka D. - *Przewodnik po muzyce kameralnej*, Kraków 1996

Kusiak J. - *Przewodnik po muzyce skrzypcowej*, Kraków 2003

Poniatowska I. - *Muzyka fortepianowa i pianistyka w XIX wieku*, Warszawa 1991

Cobbett W. W. - *Cobbett's Cyclopedic Survey of Chamber Music*, t. I-III, London 2009

Hinson M., Roberts W. - *The Piano In Chamber Ensemble*, Bloomington 2006

Robertson A. (red.) - *Chamber Music*, London 1957

Język wykładowy

Polski, możliwość prowadzenia zajęć w innych językach: angielskim, niemieckim, rosyjskim, francuskim i włoskim.

Imię i nazwisko wykładowcy

prof. dr hab. Beata Cywińska

prof. dr hab. Bogusław Pikała

prof. dr hab. Elżbieta Różycka-Przybylak

dr hab. Joanna Hajn-Romanowicz, prof. AM

dr hab. Adam Manijak, prof. AM

dr hab. Agata Lichoś

dr Michał Drewnowski

dr Anna Liszewska

dr Mikołaj Pacholczyk